

Verkiezingsprogramma Waterschap Hunze en Aa's 2019-2023

Partij met hart voor water!

Waterschapsverkiezingen 20 maart 2019

Beter Waterschap voor beter Water!

Nederland is sterk met water en dat willen we zo houden!

Onze kustlengte bedraagt ruim 500 kilometer en half Nederland zou onder water staan als we ons er niet tegen zouden beschermen.

De vermaarde kust, de dijken, met daarachter een boeiend landschap van sloten, vaarten, kanalen, plassen, meren en rivieren, Nederland en water zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Ook onze molens, gemalen, polders en dijken zijn wereldberoemd. Het water heeft ons geen windeieren gelegd, gelet op de welvarende handel die Nederland groot heeft gemaakt.

Nederland veilig houden heeft door de eeuwen heen veel offers gevraagd. Voor bijna elke vierkante meter land is gevochten. De ene keer won de zee, de andere keer de mens. De grote waterbouwkundige projecten van de laatste eeuwen, met als hoogtepunt de Deltawerken, zijn voorbeelden van onze overwinning op de zee.

Het steeds grilliger wordende klimaat en de stijging van de zeespiegel bezorgen ons in toenemende mate hoofdbrekens. Daarom ligt voor 50PLUS de komende decennia de focus - naast de klassieke taken als waterveiligheid en waterkwaliteit - op klimaatverandering, milieu en duurzaamheid.

Alleen met een effectieve aanpak van de gevolgen van de klimaatverandering kunnen we zeker zijn van droge voeten.

50PLUS staat op het standpunt dat de Waterschappen op een zuivere, financieel en maatschappelijk verantwoorde wijze haar kerntaken moet uitvoeren. Wij streven dan ook naar een goede financiële huishouding en zetten ons in voor een flexibele en goed gestructureerde organisatie.

Met al deze uitdagingen voor ogen gaan we hard aan de slag, want we willen allemaal de aarde op een verantwoorde wijze doorgeven aan de volgende generaties.

Op beleidsterreinen die niet behoren tot de kerntaken van het Waterschap dient het Waterschap - wat 50PLUS betreft - zo terughoudend mogelijk te zijn. Mede omdat voor die terreinen beschikbare budgets ook bij de andere partijen en overheden zijn ondergebracht. 50PLUS wil met deze terughoudendheid voorkomen dat de lasten voor burgers, bedrijven en agrariërs stijgen; dus géén lastenverzwaring, eerder lastenverlichting. Dit laatste geldt zeker voor burgers met een laag inkomen, want voor 50PLUS staat voorop dat de sterkste schouders de zwaarste lasten moeten dragen.

Ten slotte: goed waterbeheer is vanwege zijn grote landelijke impact, ook een nationaal politiek thema. Daarom is inbreng vanuit de landelijke politiek niet vreemd, maar juist gewenst!

50PLUS heeft duidelijke opvattingen over het water- en zuiveringsbeheer van de Waterschappen. Wij lichten dat in dit programma graag toe.

***Uw* veiligheid en *Uw* belang staat bij 50PLUS voorop!**

11 SPEERPUNTEN

- ✓ **Veilige dijken langs kust en rivieren**
- ✓ **Een goede aanpak tegen hoosbuien en droogte**
- ✓ **Vergroening van verstening in steden**
- ✓ **Ruimere openstelling van waterschapsgebieden**
- ✓ **Veilig en schoon drinkwater**
- ✓ **Optimale zuivering van “gebruikt” water**
- ✓ **Scheiding riool- en oppervlaktewater**
- ✓ **Eerlijke verdeling: de sterkste schouders de zwaarste lasten**
- ✓ **De vervuiler van oppervlaktewater betaalt**
- ✓ **Geen verhoging van de waterschapsbelasting**
- ✓ **Afschaffing van geborgde zetels**

Indeling programma:

1. Focus op kerntaken
2. Veilige dijken en waterberging
3. Verbeteren waterkwaliteit en schoon drinkwater
4. Toekomstgericht, duurzaam waterbeheer
5. Samenwerken
6. Evenredige lasten-/kostenverdeling zonder winstoogmerk
7. Geen lastenverhoging voor de burger
8. Schulden voorkomen en instellen rekenkamer(commissie)
9. Minder bureaucratie en meer openheid
10. Geen belangenverstrengeling
11. Regeren is vooruitzien

1. Focus op kerntaken

50PLUS wil zich louter bezighouden met de primaire (kern)taken en geen andere activiteiten of initiatieven buiten het waterschapgebied ontplooiën. De bij deze taken behorende begrotingen zijn sluitend.

Recreatie (varen, sportvissen, zwemmen, etc.) maar ook de aanleg van akkerranden zijn geen primaire (kern)taken van de Waterschappen. 50PLUS is wel bereid te participeren in dergelijke projecten, aangezien water van ons allemaal is en het beleven van “water” immers ook bijdraagt aan het “waterbewustzijn”. Echter onder de voorwaarde dat daarmee in de planvorming rekening wordt gehouden, dit niet tot aanzienlijke kosten voor de Waterschappen leidt en er een goede begrotingsafstemming is tussen de betrokken partijen.

Worden de Waterschappen gevraagd taken van andere overheden over te nemen, dan dienen daarvan ook de kosten gedragen te worden door de opdrachtgever. Dat geldt eveneens voor het inhuren van kennis en kunde. Deze kunnen tegen betaling beschikbaar worden gesteld, zowel nationaal als internationaal.

2. Veilige dijken en waterberging

De veiligheid voor de bewoners staat bij 50PLUS altijd voorop.

Oplossingen voor wateroverlast en overstromingen kunnen divers zijn. In ieder geval dienen dijken en kades voldoende hoog te zijn en moeten dijken continu onder bewaking staan. De eb-, vloed- en waterstromen kunnen tevens worden gebruikt voor extra energieopwekking. In noodsituaties wil 50PLUS delen van het land gecontroleerd onder water zetten. Ook valt te denken aan natuur(lijke) gebieden als tijdelijke waterberging en een goede opvang van schoon hemelwater in groene stroken, sloten, vijvers en wadi's (bufferings- en infiltratievoorziening). 50PLUS wil eveneens een goede wateropvang realiseren als reserve bij lange, droge periodes. Hierbij dient te allen tijde ook een bedrijfseconomische afweging gemaakt te worden. Dit kan in uitzonderlijke gevallen leiden tot onteigening.

50PLUS vindt bovendien dat de Waterschappen voorop moet lopen met de aanpak van calamiteiten. Er moet een gedegen calamiteitenplan komen met een gestructureerde en geoefende calamiteitenorganisatie.

3. Verbeteren waterkwaliteit en schoon drinkwater

Grond- en oppervlaktewater wordt sluipenderwijs steeds meer verontreinigd, omdat bijvoorbeeld de gemaakte afspraken over het lozen van industrieel afvalwater en het gebruik van mest en ontsmettingsmiddelen door boeren niet voldoende worden nageleefd.

Ook medicijnresten, microplastics en gewasbeschermingsmiddelen die aantoonbaar slecht zijn voor mens, milieu en het oppervlakte- c.q. grondwater vormen een toenemend probleem voor de kwaliteit van het Nederlandse water. Met de huidige filtertechnieken kunnen deze slechts gedeeltelijk verwijderd worden. Het gebruik van medicijnen neemt ook nog eens toe met de vergrijzing. We moeten hier dus echt mee aan de slag! 50PLUS wil een optimale zuivering van “gebruikt” water.

Er moeten ook nieuwe afspraken worden gemaakt met o.a. de farmaceutische industrie over afbreekbare medicijnen als aanpassing van de zuivering. Eveneens moeten we stimuleren dat ziekenhuizen en verzorgingstehuizen medicijnresten uit het “gebruikte” water verwijderen.

Vervuilers van water dienen ten slotte zwaarder te worden belast en beboet.

Ook wil 50PLUS een verbod op chemische en andere milieuvriendelijke bestrijdingsmiddelen.

Om de kwaliteit van het water op peil te brengen overeenkomstig de (Europese) Kaderrichtlijn Water (KRW) kunnen nadere regels van kracht worden die onder andere gewasbescherming, onkruidbestrijding, het besproeien van gewassen en de vuil-waterafvoer inperken.

Aanvullende maatregelen kunnen ook genomen worden als het waterpeil in het geding komt. In beide situaties (kwaliteit en peil) wordt samen met betrokkenen altijd een belangenafweging gemaakt. Zeker het besproeien van gewassen en een te hoog- of te laag waterpeil kan leiden tot grote economische schade voor de landbouwondernemer.

Een goede kwaliteit geldt ook voor het zwem- en het viswater waarvoor de Waterschappen verantwoordelijk zijn (m.u.v. commerciële zwembaden/-baden). Hier zetten de Waterschappen zich in om bijvoorbeeld blauwalg te voorkomen en te bestrijden.

4. Toekomstgericht, duurzaam waterbeheer

Klimaatverandering heeft gevolgen voor mens en natuur. Denk aan een tekort aan drinkwater, slechte oogsten of een vergrote kans op overstromingen. Temperatuurstijgingen kunnen bovendien bij ouderen en andere kwetsbare groepen leiden tot vroegtijdig overlijden.

50PLUS maakt zich sterk voor deze mensen en werkt aan een langjarige visie op het vlak van duurzaamheid en klimaatadaptatie. Ook de waterhuishouding moet geschikt worden gemaakt voor zowel onze huidige als de toekomstige generaties.

Deze visie dient op een zodanige geleidelijke wijze ingevoerd te worden dat dit geen of zeer beperkte kosten met zich meebrengt. Toekomstige opbrengsten door innovatie en samenwerking dienen de kosten te dekken.

De Waterschappen dienen wat 50PLUS betreft duurzaam te werk te gaan. Bij alle plannen moet de factor duurzaamheid worden overwogen en worden afgewogen. Hier zal de zogenoemde circulaire economie een rol bij moeten spelen. Zaken als hergebruik van teruggewonnen grondstoffen, eigen energieopwekking en beperking van de uitstoot van CO2 dienen bij elke besluitvorming steeds betrokken te worden. Hiervoor zal ook de samenwerking met dorpen en steden worden gezocht.

Het Waterschap kan meedenken om de rioleringen op peil te brengen, om de afkoppeling van hemelwater te bevorderen en de berging van water te realiseren. Ook hier kan het Waterschap helpen met informatie om het “waterbewustzijn” bij overheden en de burger te vergroten.

5. Samenwerken

Met inachtneming van onze standpunten vermeld onder punt 1. (Focus op kerntaken) wil 50PLUS samenwerken met gemeenten, provincies, drinkwaterbedrijven, Rijkswaterstaat, natuurorganisaties, landschapsbeheerders, collega-waterschappen en andere initiatiefnemers, teneinde:

- Dijken, oevers, schouw- en onderhoudspaden en polders open te stellen voor mede gebruik door wandelaars, fietsers en paardrijders. Ook fietspaden op dijken zijn een pre.
- Grond- oppervlakte- en drinkwater schoon en veilig te maken.
- Een goede scheiding en een betere (tijdelijke) opvang van vuil rioolwater en schoon hemelwater te realiseren. Hemelwater dat - zo lijkt het soms - met bakken uit de lucht komt vallen en zich dan vermengt met rioolwater. Dit zorgt niet alleen voor overlast, maar ook het oppervlaktewater vervuult.
- De vergroening van steden te optimaliseren door de opvangcapaciteit van hemelwater te vergroten. Te denken valt aan pleinen, trottoirs, daken, sloten en vijvers en de aanplant van extra bomen en planten.
- Een betere riolering in dorpen en steden te bewerkstelligen, zodat de kelders niet meer vollopen en het rioolwater niet in het oppervlaktewater komt.
- De kwaliteit van het buitenwater te verbeteren door een goede afstemming te maken met natuurbeheertaken die per 1 januari 2015 gedecentraliseerd zijn naar de provincie. Bijvoorbeeld door het terugdringen van de blauwalg, zodat er net als vroeger gezwommen kan worden in sloten, plassen en meren.
- Meer groene oevers aan te leggen in plaats van steile kanten/kades en gebruik te maken van natuurlijke oeverbeplanting; door meer gebruik te maken van rietvelden die het water op een natuurlijke en goedkope wijze zuiveren.
- De boeren en buitenlui ook te stimuleren eigen rietvelden aan te leggen.
- Nieuwe dijken niet alleen in te richten voor de beveiliging tegen het stijgende water onder invloed van het smelten van de ijskappen, maar ook energie op te wekken door gebruik te maken van het steeds maar klotsende en soms woest slaande water en van de eb- en vloedwerking.
- Zorg te dragen voor een snelle afvoer van water als het nodig is en een tijdelijk vast houden als dit kan zodat verdroging wordt tegengegaan en weidevogels weer een kans krijgen, via een goede inzet en beheer van de vele stuwen, sluzen en gemalen.
- De kosten terug te dringen door kennis en menskracht te delen en gebruik te maken van de inzet van de vele mede initiatiefnemers die graag betrokken zijn bij het beheer en het gebruik van het vele water in Nederland.

Ten slotte wil 50PLUS samen met Staatsbosbeheer, natuurorganisaties, landschapsbeheerders, de provincies, Rijkswaterstaat en gemeenten participatie- en educatieprojecten opzetten voor werkzoekenden, vrijwilligers en geïnteresseerden die zich kunnen en willen inzetten voor het schoon, heel en veilig houden van oevers, sloten, plassen en strandjes.

50PLUS is van mening dat al deze samenwerkingsverbanden op den duur ook kunnen betekenen dat de taken en bevoegdheden van Waterschappen worden toebedeeld aan te vormen landsdelen. Bij wijze van proef zou nu al geprobeerd moeten worden om de regie van waterschapprojecten bij de provincies te leggen. Dat scheelt ook Btw-afdracht en niet onbelangrijk: het scheelt doorbelasting van de Btw aan ingelanden en ingezetenen.

6. Evenredige lasten-/kostenverdeling zonder winstoogmerk

50PLUS is voor een belastingstelsel dat meer recht doet aan het beginsel “de vervuiler betaalt”. De Europese normen hiervoor zijn het uitgangspunt.

Ook is voor 50PLUS het profijtbeginsel, wie het meest profiteert van het werk van het Waterschap ook de (zwaarste) lasten dient te dragen. De waterschapsbelasting wordt nu in onze ogen te veel bij de burgers neergelegd en te weinig bij de andere partijen.

Het motto “Wie het meest profiteert moet ook de hoogste lasten dragen” is ook onze inzet voor de komende verkiezingen. Om dit te bereiken zal het huidige belastingsysteem stevig op de schop moeten. Hierbij is het conceptplan van de Commissie Aanpassing Belastingen (CAB) voor 50PLUS onacceptabel vanwege de onrechtvaardige lastenverhoging. *(Deze verhoging kan voor de burger oplopen tot wel 23%).*

Het huidige voorstel van de Unie van Waterschappen om het stelsel te veranderen doet onvoldoende recht aan de uitgangspunten van “profijtbeginsel” en “de vervuiler betaalt” en is bovendien erg ingewikkeld. 50PLUS ziet daarom meer in een aanpassing van het huidige systeem met bijvoorbeeld het waterverbruik als grondslag.

50PLUS wil een nieuwe commissie instellen die opnieuw gaat kijken naar een aanpassing van de (huidige) belastingstructuur. De doelstellingen **eerlijk**, **transparant** en **uitlegbaar** dienen hierbij de hoogste prioriteit te krijgen. Wij stellen daarvoor onze kennis en kunde beschikbaar.

50PLUS maakt zich sterk om de oneerlijke “subsiëring” (veel te lage belastingtarieven) van commercieel geëxploiteerde “natuur” te stoppen. 50PLUS is voor “kwijschelding” maar vindt dat deze taak thuishoort bij de Belastingdienst en de gemeenten.

Essentieel op dit punt is dat er dus afstemming dient plaats te vinden met gemeentes en/of de Belastingdienst. Hierbij dient in acht te worden genomen dat het indienen van een verzoek tot het doen kwijschelden van de waterschapsbelasting zowel digitaal als op papier gehandhaafd blijft. 50PLUS is van mening dat het aanvragen van kwijschelding laagdrempelig dient te blijven.

De waterschapsbelasting dient gerelateerd te zijn aan de kosten die het betreffende Waterschap maakt. (Deze kunnen per regio anders zijn.)

Hierbij stelt 50PLUS ook de verdeling van de belasting ter discussie. Wij zijn van mening dat de billijkheid van de huidige verdeling voor huishoudens (1 en 3 of meer personen) dient te worden aangepast in: 1, 2, 3, 4 en meer personen. Dit teneinde recht te doen aan de feitelijke gezinssamenstelling.

Dankzij 50PLUS is in het UvW-voorstel (Unie van Waterschappen) deze aanpassing opgenomen, echter kijkende naar de ontwikkeling omtrent het UvW-voorstel zijn we hier nu niet meer zeker van. 50PLUS blijft zich sterk maken voor deze aanpassing.

7. Geen lastenverhoging voor de burger

50 PLUS streeft naar een rechtvaardige verdeling van de waterschapslasten. Een eventuele verhoging mag maximaal de inflatiecorrectie zijn. Kwijscheldingsregels moeten opnieuw beoordeeld worden.

Mochten de Waterschappen eventueel winsten boeken, dan moet deze winst gestort worden in een egalisatiefonds waarmee toekomstige tariefstijgingen opgevangen kunnen worden en de heffingen laag kunnen blijven.

8. Schulden voorkomen en instellen rekenkamer(commissie)

50PLUS staat een goede financiële huishouding voor. Wij willen dat de Waterschappen een sober investeringsbeleid voeren en terughoudend zijn met investeringen in niet-kerntaken.

Schuldenopbouw moet worden voorkomen en schuldenverlaging moet worden aangepakt.

Op dit punt kan ook de Btw-plicht voor de Waterschappen worden afgeschaft. In de betalingsmethodiek van; burger → waterschap → rijksoverheid wordt nu twee keer Btw betaald. Het hierdoor extra vrijgekomen geld dient te worden gebruikt om de schulden te verlagen en de tarieven voor burgers (ingezetenen) laag te houden, zo mogelijk te verlagen.

50PLUS ziet een sterke rol weggelegd voor een wettelijk geregelde, ambtelijke rekenkamer(commissie) voor ieder Waterschap.

9. Minder bureaucratie en meer openheid

50PLUS wil een efficiënte en effectieve overheid. Indien het samengaan van Waterschappen hier een bijdrage aan kan leveren zal 50PLUS een fusie ondersteunen. Een fusie moet dan wel vanuit het Waterschap worden geïnitieerd en niet worden opgelegd. Dit kan kosten besparen door een lagere overhead en minder inzet van externe bureaus. Bovendien kan zo een bijdrage worden geleverd aan een meer democratische verankering, alsmede een betere afstemming met andere beleidsterreinen

Bij minder bureaucratie hoort ook een mentaliteitsverandering. 50PLUS wil actief communiceren met de burgers, ondernemers en maatschappelijke organisaties, zodat ook u kunt meepraten over de plannen in uw omgeving. De fractie wil zichtbaar én aanspreekbaar zijn.

Besluiten van het Waterschapsbestuur moeten frequent openbaar worden gemaakt. De provincies moeten wat ons betreft hier toezicht op uitoefenen.

10. Geen belangenverstrengeling

50PLUS streeft naar een groter democratisch gehalte bij de samenstelling van het bestuur van de Waterschappen. Daarom moeten “geborgde” zetels worden afgeschaft. Alle zetels dienen door middel van verkiezingen te worden verkregen.

11. Regeren is vooruit zien!

Voor 50PLUS houdt dit in dat maatregelen waarvan we nu al weten dat deze nu of in de toekomst nodig zijn, “begroot” moeten worden, zodat er achteraf geen extra hoge kosten gemaakt worden. Wij denken onder meer aan de klimaatadaptatie, de invoering van de omgevingswet, het Deltaplan, het aanleggen van vistrappen ten behoeve van vismigratie, etc. 50PLUS heeft in de Tweede Kamer al een eerste aanzet gegeven om de Waterschappen meer ruimte te geven om toekomstige uitdagingen aan te kunnen. Daarom moet samen met de regering geregeld worden dat wettelijke belemmeringen worden weggenomen. Er dient op het gebied van o.a. innovatie en productie van grondstoffen uit slib en “gebruikt” water passende wet- en regelgeving komen, zodat deze grondstoffen ook weer (her)gebruikt kunnen worden.

Het personeelsbeleid is voor 50PLUS belangrijk. Wij streven naar een flexibele en goed gestructureerde organisatie. Deze dient qua leeftijd een afspiegeling te zijn van de maatschappij. Ouderen horen daar ook een plaats te krijgen. Er moet een beleid komen om de ouderen met hun kennis, kunde en ervaring voor de organisatie te behouden. Bij vacatures dienen zij op basis van gelijkheid te worden behandeld.

Verhoging van efficiency en kwaliteit bij de uitvoering van haar (kern)taken moet topprioriteit zijn. Verzakkende dijken, overstromingen, vervuild water, verdroging en watertekort behoren te worden uitgebannen. Een streng waterschap dat met de allerhoogste kwaliteitsnormen werkt is wat 50PLUS betreft een “must”.

Groningen / December 2018